

LEX nr 3421801

Wyrok

Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

z dnia 9 maja 2022 r.

II SA/Wa 4079/21

Znaczenie określenia „w szczególnie uzasadnionych przypadkach” z art. 82 ust. 1 u.e.r.f.u.s.

TEZA aktualna

Szczególnie uzasadniony przypadek wiązać się winien nie tylko z ekstremalnie nawet trudną sytuacją bytową, lecz także ze szczególnymi właściwościami osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia uregulowanego w art. 82 ust. 1 u.e.r.f.u.s., wskazującymi na wyjątkowość danego przypadku w aspekcie społecznym. Chodzić tu może o posiadanie przez wnioskodawcę pewnych cech wyróżniających, jak wybitne osiągnięcia na niwie zawodowej, artystycznej i sportowej czy społecznej, świadczące o zasługach danej osoby wobec społeczeństwa. Sytuacja bytowa spowodowana stanem zdrowia, czy też zdarzeniem losowym nie daje zatem podstaw do domagania się przyznania emerytury lub renty.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący

Sędziowie

Sentencja

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie po rozpoznaniu w trybie uproszczonym w dniu 9 maja 2022 r. sprawy ze skargi M. M. na decyzję Prezesa Rady Ministrów z dnia (...) września 2021 r. nr (...) w przedmiocie odmowy przyznania świadczenia specjalnego oddala skargę

Uzasadnienie faktyczne

Prezes Rady Ministrów, dalej także "organ", decyzją z dnia (...) września 2021 r. nr (...), na podstawie art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.), dalej: "ustawa o emeryturach i rentach z FUS", odmówił przyznania M. M. M., dalej: "wnioskodawczyni", "skarżąca", świadczenia specjalnego.

Jak wynika z ustaleń organu, M. M. M., ur. (...) stycznia 1964 r., zwróciła się z prośbą do Prezesa Rady Ministrów o przyznanie emerytury/renty na warunkach określonych w art. 82 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W swym piśmie z (...) maja 2021 r. wskazała między innymi, że posiada szczególne osiągnięcia na polu samotnej, wieloletniej walki o prawa człowieka, prawa dziecka, prawa obywatelskie, godność człowieka, prawa zagwarantowane w Konstytucji RP, prawa zagwarantowane w umowach i konwencjach międzynarodowych ratyfikowanych przez Polskę, łamanych przez niektórych uczniów, nauczycieli, lekarzy, sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, podmioty gospodarcze, instytucje oraz organy państwa wobec wnioskodawczyni i dwójki jej dorosłych dzieci - O. K. M. i K. M. M. Stwierdziła, że jest prześladowana. W celu obrony praw swoich i dzieci, została zmuszona do skierowania spraw na drogę postępowań sądowych oraz składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Zwracała się również z pismami o pomoc i interwencję do wielu instytucji, urzędów i organizacji. Jej zdaniem, posiada również osiągnięcia na polu samotnej walki z antysemityzmem, rasizmem, ksenofobią, homofobią, dyskryminacją ze strony niektórych uczniów, nauczycieli, lekarzy, sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, a także wyrażanych przez podmioty gospodarcze, instytucje oraz organy państwa wobec wnioskodawczyni i dwójki jej dorosłych dzieci.

Poinformowała, że organy i instytucje państwa polskiego wobec niej i jej dzieci nie przestrzegają przepisów prawnych konwencji i traktatów międzynarodowych ratyfikowanych przez Polskę. Walczyła o praworządność, prawo do rzetelnego i sprawiedliwego procesu i postępowań przed polskimi sądami, jak również Unii Europejskiej oraz przed prokuraturą. Wskazała, że przed Sądem Okręgowym w (...) toczy się postępowanie z jej powództwa przeciwko Gminie Miejskiej (...) o odszkodowanie i zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych, składała wnioski o wyłączenie sędziów, wniosek o rozpoznanie sprawy przez trzech sędziów we wskazanym postępowaniu. Niekorzystne dla siebie wyroki uważa za błędne i kompromitujące. Uważa, że toczące się postępowania sądowe są dla niej i jej dzieci wykorzystywane jako karta przetargowa i są oni wykorzystywani jako zakładnicy w mechanizmie "pieniądze za praworządność".

Stwierdziła, że były aranżowane wypadki i zdarzenia wobec jej syna O. K. M., narażano również życie i zdrowie wielu dzieci i nastolatków (urazy akustyczne, skok w dal "na bombę"), uczniów Szkoły Podstawowej Nr (...) w (...) i Gimnazjum Nr (...) w (...), co jej zdaniem, stanowi potwierdzenie wykorzystywania dzieci do intryg politycznych. Gdy złożyła wniosek o założenie Niebieskiej Karty z powodu przemocy ze strony męża P. M., a także pozew o rozwód, została umieszczona przez męża na leczeniu przymusowym w Szpitalu (...) w (...). Uznała, że w placówce tej przebywała, jako więzień

polityczny w celu wykonania na niej zemsty politycznej i poddaniu represji o charakterze politycznym. Twierdzi, że nie uzyskała pomocy ze strony organów i instytucji państwowych oraz kościoła katolickiego w Polsce mimo wielu wysyłanych pism.

Uważa, że powinna otrzymać ochronę "dla sygnalistów". Wskazała również, że posiada szczególne osiągnięcia w przeciwdziałaniu dążeniom do generowania intryg o charakterze prowokacji politycznej przeciwko interesom i racji stanu Polski, Niemiec, Izraela, Japonii, USA, Austrii, Francji, Włoch, Państwa Watykańskiego oraz Kościoła Katolickiego, polegające na składaniu pism do przedstawicieli placówek tych państw. Dalsze osiągnięcia, jak twierdzi, posiada na polu wieloletniej samotnej walki w dziedzinie polityki międzynarodowej w przeciwdziałaniu do podżegania do nienawiści na tle narodowościowym, rasowym i na tle religijnym, w przeciwdziałaniu do nawoływania do waśni i generowaniu narastających konfliktów na tle narodowościowym, rasowym i religijnym, w przeciwdziałaniu do rozniecania wrogości między narodami, w przeciwdziałaniu do wznecania nazizmu, fobii antysemitycznych i antysemityzmu.

Wnioskodawczyni we wniosku opisała historię swojej rodziny i rodziny męża, poinformowała o konfliktach rodzinnych, problemach ze spadkiem po jej rodzicach.

Wskazała, że jej dochód stanowi renta rodzinna po jej zmarłym mężu w wysokości 1.613, 60 zł, która przyznana jest również na jej syna O. K. M. W marcu 2021 r. założyła działalność gospodarczą w branży odzieżowej pod nazwą (...), która jest kontynuacją firmy jej zmarłego męża. Z działalności tej, jak wskazała, nie ma żadnego dochodu. Podkreśliła, że była zatrudniona na umowy zlecenia. Ma zdiagnozowany (...).

Podniosła, że wnosi o przyznanie świadczenia specjalnego ze względu na zapewnienie środków finansowych niezbędnych do dożywotniej ochrony finansowej przed zemstą, represjami, prześladowaniami, jak również na zagrożenie życia i zdrowia jej i jej dzieci oraz przed zemstą sekty satanistów o międzynarodowym zasięgu. Poinformowała, że (...) stycznia 2020 r. w Konsulacie Generalnym (...) w (...) złożyła wniosek o przyznanie obywatelstwa (...), bowiem chce wyjechać z Polski i prosić o azyl polityczny w Wielkiej Brytanii, USA, lub Szwajcarii.

Wnioskodawczyni pouczona o przesłankach przyznawania świadczeń specjalnych, wskazała ponownie na swoje osiągnięcia przedstawione w piśmie z (...) maja 2021 r. "w dziedzinie Polityki polskiej i międzynarodowej, jak również wybitne zasługi w samotnej walce o prawa człowieka, w samotnej walce z antysemityzmem, rasizmem, ksenofobią i dyskryminacją, w samotnej walce o praworządność, w walce o wolność i demokrację oraz w samotnej walce o interes i rację stanu Polski, Niemiec, Francji, Japonii, Włoch, Austrii, USA, Izraela, Państwa Watykańskiego". Dodała, że jej szczególne zasługi polegają na zgromadzeniu w aktach sprawy o sygn. (...), przeciwko Gminie Miejskiej (...), dokumentów, które "mogą przyczynić się do obalenia rządu w autorytarnym państwie PiS i powrotu na drogę budowania nowoczesnego państwa demokracji liberalnej oraz państwa dobrobytu, a także do zażegnania intryg publicznych o międzynarodowym zasięgu i międzynarodowym charakterze przeciwko interesom i racji

stanu Polski, Niemiec, Francji, Japonii, Włoch, Austrii, USA, Izraela, Państwa Watykańskiego ze względu na charakter sprawy bez precedensu". Stwierdziła, że jej szczególne zasługi wyrażają się w dokonaniu wkładu finansowego oraz wkładu w postaci jej zdrowia, życia i zagrożenia jej życia i zdrowia, do dokonania zmian na scenie politycznej w Polsce poprzez umożliwienie obalenia władzy określanej jako reżim autorytarny z tendencjami do faszyzowania. Do chwili obecnej, jak twierdzi, nie otrzymała żadnej skutecznej pomocy i interwencji w Polsce, co oznacza, że jako bezsilna i bezbronna matka wyczerpała wszelkie możliwości bezskutecznego proszenia o pomoc dla siebie i swoich dorosłych dzieci. Dalej napisała, że jest zmuszona do wyjazdu do Wielkiej Brytanii lub USA w celu ubiegania się o azyl polityczny do czasu ustania przyczyn prześladowań politycznych, a to - jej zdaniem - oznacza opuszczenie Polski przez co najmniej trzy kolejne pokolenia w jej rodzinie. Twierdzi, że jest dyskryminowana i pozbawiona prawa do majątku po rodzicach przez Urząd Miasta (...) i Sąd Rejonowy dla (...) w związku ze sprawą spadkową dotyczącą mieszkania przy ul. (...) w (...). Przedstawiła swe krytyczne uwagi odnośnie prowadzonych postępowań, oraz wewnętrznej i międzynarodowej polityki rządu.

Podniosła, że jej mąż P. M. zmarł (...) stycznia 2021 r. z powodu COVID - 19 i sepsy, ponieważ w Szpitalu Wojskowym w (...), w starych murach znajdowało się wiele różnorodnych bakterii, które wykazały "oporność" na wszystkie możliwe włączone do leczenia antybiotyki. By uniknąć zakażenia bakteriami szpitalnymi w Polsce złożyła wniosek o leczenie (...) poza granicami kraju. Wniosek nie został pozytywnie rozpatrzony. Jej zdaniem, przyznanie świadczenia specjalnego umożliwiłoby leczenie za granicą. Podała, że jej córka K. M. O. (...) sierpnia 2021 r. złożyła wniosek o leczenie jej w szpitalu (...), który wnioskodawczyni uważa za bezzasadny i złożyła w tej sprawie odwołanie. Wskazała, że prowadziła działalność gospodarczą, dodatkowo podejmowała prace w firmach prywatnych. Była też zatrudniona na stanowisku (...) i (...) na Uniwersytecie (...) w (...).

Prosi o przyznanie świadczenia specjalnego w wysokości co najmniej całkowitego honorarium dla europosła w warunkach funkcjonowania w Wielkiej Brytanii, ponieważ w państwie, które może udzielić jej azylu politycznego, potrzeby jej związane z kontynuacją pracy w polskiej i międzynarodowej polityce, nie znajdują się w grupie świadczeń dla uchodźców i imigrantów.

Poinformowana, że prowadzi jednoosobowe gospodarstwo domowe. Otrzymuje rentę rodzinną zaliczkową po zmarłym mężu, część renty dla jednej osoby wynosi 756,91 zł (drugą część świadczenia otrzymuje jej syn). Ponosi koszty rat leasingowych za samochód dla Firmy (...) w wysokości 1.890 zł miesięcznie, składkę ubezpieczenia zdrowotnego ZUS - 381 zł, usługi księgowe - 36,90 zł, rat kredytu hipotecznego - ok. 3381,64 zł, opłaty za Internet i telefon - 99,63 zł, prąd - 373,32 zł, gaz - 293,70 zł, wodę, ścieki - 157,72 zł, monitoring - 56,24 zł, wywóz śmieci - 44 zł, lekarstwa - ok. 200 zł, czynsz za mieszkanie córki - 341,98 zł.

Oświadczyła, że nie wyraża zgody na ustalenie sytuacji socjalno-bytowej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w (...), gdyż jej sytuacja została zweryfikowana w sądzie i prokuraturze w wyniku toczących się

postępowania i jej zdaniem ponowne ustalenia zmierzać będą do przewlekłości w procedowaniu i bezczynności w celu odwlekania wydania decyzji. Przedstawione dokumenty potwierdzają postępowania sądowe z jej udziałem oraz kierowanie obszernych pism do różnych organów i instytucji. Obrazują również sytuację zdrowotną i socjalno-bytową.

Wnioskodawczyni udokumentowała ukończenie Akademii (...) w (...) w 1987 r., studiów podyplomowych w Wyższej Szkole (...) w (...) w 2009 r. oraz na Uniwersytecie (...) w (...) w 2011 r., kursy języka (...) i (...).

Przedstawiła dokumenty potwierdzające zatrudnienie na podstawie umów zlecenia i o dzieło oraz kopie świadectw pracy z okresu:

1. (...).03.1989 r. - (...).01.1991 r. - Akademia (...) w (...),(...) , stosunek pracy rozwiązany na zasadzie porozumienia stron.
2. (...).02.1991 r. - (...).04.1991 r. - Przedsiębiorstwo (...) s.c. w (...),(...) ds. (...), stosunek pracy rozwiązany za wypowiedzeniem przez pracownika.
3. (...).10.1991 r. - (...).12.1991 r. - Przedsiębiorstwo (...)" w (...),(...) ds. (...), stosunek pracy rozwiązany za wypowiedzeniem przez pracownika.
4. (...).09.1995 r. - (...).12.1995 r. - Przedsiębiorstwo (...) w (...),(...),(...) , stosunek pracy rozwiązany na zasadzie porozumienia stron.
5. (...).09.1996 r. - (...).04.1997 r. - "(...)" w (...),(...) , stosunek pracy rozwiązany w związku z upływem czasu, na który została zawarta.
6. (...).09.1997 r. - (...).09.2000 r. - Firma "(...)" J. A. w (...), pracownik (...),(...) , stosunek pracy rozwiązany na zasadzie porozumienia stron.
7. (...).10.2000 r. - (...).08.2002 r. - Biuro (...) - usługi (...) T. M. w (...),(...) ds. (...), stosunek pracy rozwiązany na zasadzie porozumienia stron.
8. (...).05.2002 r. - (...).06.2002 r. - Kancelaria (...) "(...)" K. W. w (...), pomoc (...), stosunek pracy rozwiązany w związku z upływem czasu na który została zawarta.
9. (...).09.2002 r. - (...).11.2002 r. - Oddział (...) S.A. w (...),(...) , stosunek pracy rozwiązany w związku z upływem czasu, na który została zawarta umowa.
10. (...).03.2005 r. - (...).06.2005 r. - Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w (...),(...) , stosunek pracy rozwiązany w związku z upływem czasu na który została zawarta umowa.
11. (...).03.2008 r. - (...).10.2009 r. - Firma (...) "(...)" w (...),(...) ds. (...), stosunek pracy rozwiązany na zasadzie porozumienia stron.
12. (...).04.2010 r. - (...).06.2010 r. - Wyższa Szkoła (...) w (...),(...) , stosunek pracy rozwiązany w związku z upływem czasu na który została zawarta umowa.
13. (...).12.2010 r. - (...).02.2011 r. - (...) Sp. z o.o. w (...),(...) do spraw (...), stosunek pracy rozwiązany za

wypowiedzeniem przez pracownika.

14. (...).12.2011 r. - (...).12.2016 r. - (...) A. R. kancelaria (...) w (...),(...) stosunek pracy rozwiązany w związku z upływem czasu, na który została zawarta umowa.

15. (...).12.2018 r. - (...).06.2019 r. - (...) sp. z o.o. w (...),(...) ds. (...), stosunek pracy rozwiązany w związku z upływem czasu, na który została zawarta umowa.

Zdaniem organu, zgromadzone w sprawie dokumenty nie wskazują na istnienie szczególnego przypadku dającego podstawę do przyznania M. M. M. świadczenia specjalnego. Ustawodawca pozostawił wyłącznemu uznaniu Prezesa Rady Ministrów, jakie okoliczności uprawniające do nabycia świadczenia specjalnego należy uznać za szczególne.

Podstawą uzyskania świadczenia specjalnego przyznawanego przez Prezesa Rady Ministrów (w trybie szczególnym) są jasno i dokładnie udokumentowane okoliczności, które wskazują, że wnioskodawca podczas swojej działalności, np. sportowej, artystycznej, naukowej, społecznej, położył wybitne i niepowtarzalne zasługi, a jego obecna sytuacja socjalno-bytowa jest rażąco niesprawiedliwa w odniesieniu do jego dokonań. Taka okoliczność nie występuje w powyższej sprawie. Świadczenia specjalne mogą być przyznane osobie znajdującej się w trudnej sytuacji bytowej o ile w sprawie występują też inne okoliczności, wskazujące na jej szczególny charakter. Mogą to być wybitne zasługi wnioskodawcy, które muszą być obiektywne oraz szczególne, a więc jednostkowe, wyjątkowe mające znaczenie dla całej Polski.

Zdaniem organu, wnioskodawczyni nie przedstawiła i nie udokumentowała takich zasług. Jej praca zawodowa nie ma charakteru spektakularnego i jednostkowego. Nadto, nie funkcjonuje ona jako zjawisko wyjątkowe i tym samym jest niewystarczająca do otrzymania świadczenia specjalnego przyznawanego przez Prezesa Rady Ministrów. Gdyby przyjąć za prawidłowy odmienny punkt widzenia, wówczas należałoby przyznać świadczenia specjalne wszystkim osobom, które z zaangażowaniem wykonują swoje obowiązki zawodowe. Wtedy świadczenia specjalne Prezesa Rady Ministrów utraciłyby swój wyjątkowy charakter, stając się świadczeniami o charakterze rekompensacyjnym. Uczestnictwa w postępowaniach sądowych nie można utożsamiać z posiadaniem wybitnych zasług będących podstawą do przyznania przez Prezesa Rady Ministrów świadczenia specjalnego.

Organ podkreślił, że świadczenia specjalne nie są świadczeniami zastępczymi, np. w przypadku odmowy przyznania przez ZUS lub Prezesa ZUS świadczeń lub gdy ich wysokość nie zaspokaja potrzeb świadczeniobiorców. Zwrócił uwagę, że świadczenia specjalne przyznawane przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 82 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS podlegają innym regulacjom prawnym aniżeli renty i emerytury z ubezpieczenia społecznego i stanowią odrębne obciążenie budżetu państwa. Sam sposób finansowania świadczenia specjalnego przemawia za jego wyjątkowym i szczególnym charakterem.

Drugą przesłanką mogącą mieć wpływ na przyznanie przez Prezesa Rady Ministrów świadczenia specjalnego jest wystąpienie szczególnego zdarzenia losowego, czyli takiego zdarzenia, które można uznać

za nadzwyczajne, tzn. posiadające element wyjątkowości.

W ocenie organu, całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wskazuje na istnienie szczególnego przypadku dającego podstawę do przyznania przez Prezesa Rady Ministrów M. M. świadczenia specjalnego. Prezes Rady Ministrów musi kierować się jedynie obiektywnymi kryteriami oceny, a taka obiektywna ocena nie daje podstaw do przyjęcia, że trudna sytuacja zdrowotna i niska wysokość świadczenia rentowego posiada wymagany element wyjątkowości. Świadczenia specjalne nie stanowią żadnego odszkodowania, rekompensaty, czy też zadośćuczynienia za doznane krzywdy, cierpienia, co potwierdza orzecznictwo sądów administracyjnych.

Organ wyjaśnił, że Prezes Rady Ministrów z uwagi na swoją ustrojową i systemową funkcję w konstytucyjnym systemie organów państwa nie jest predestynowany ani uprawniony do przyznawania świadczeń osobom znajdującym się w trudnym położeniu - nie ma do tego ani podstaw, ani instrumentów. Zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji pozostaje w gestii instytucjonalnej pomocy społecznej. Celem wnioskowanego świadczenia nie jest jedynie poprawa sytuacji życiowej, ale uhonorowanie osób szczególnie zasłużonych dla kraju. Instytucja ta ma charakter wyjątkowy i ma na celu polepszenie sytuacji osób, których szczególne zasługi dla społeczeństwa uzasadniają odstępstwo od ogólnie przyjętych zasad przyznawania świadczeń emerytalnych i rentowych.

Pismem z dnia 9 listopada 2021 r. M. M. M. skierowała do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie skargę na decyzję Prezesa Rady Ministrów z dnia (...) września 2021 r., znak (...), wnosząc o jej uchylenie.

Skarżąca, nie zgadzając się z odmową przyznania jej świadczenia specjalnego, zarzuciła organowi dowolną, a nie swobodną, ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy i przekroczenie granic uznaniowego charakteru rozstrzygnięcia jej żądania. Jej zdaniem, organ błędnie przyjął, że w jej sprawie nie zaistniał szczególny przypadek dający podstawę do przyznania świadczenia specjalnego.

W odpowiedzi na skargę Prezes Rady Ministrów wniósł o jej oddalenie, podtrzymując argumentację wyrażoną w zaskarżonej decyzji.

Uzasadnienie prawne

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 137), sądy administracyjne sprawują wymiar sprawiedliwości przez kontrolę działalności administracji publicznej, przy czym, stosownie do art. 1 § 2 tej ustawy, kontrola ta sprawowana jest pod względem zgodności z prawem, jeżeli ustawy nie stanowią inaczej.

Skarga analizowana pod tym kątem nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona decyzja Prezesa Rady Ministrów z dnia (...) września 2021 r., nie narusza prawa.

Istota sprawy w niniejszym postępowaniu sprowadza się do oceny tego, czy organ miał podstawy ku temu,

aby nie dopatrzeć się występowania po stronie wnioskodawcy przesłanek uzasadniających przyznanie jej emerytury specjalnej.

Omawiana tematyka została uregulowana w art. 82 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w myśl którego Prezes Rady Ministrów może w szczególnie uzasadnionych przypadkach przyznać emeryturę lub rentę na warunkach i w wysokości innej niż określona w ustawie. Przepis ten nie wyszczególnia sytuacji uzasadniających przyznanie świadczenia specjalnego. Pozostawia organowi, będącemu decydem tego świadczenia, swobodę w ustalaniu przesłanek, których spełnienie jest konieczne dla uzyskania renty lub emerytury specjalnej.

Podkreślenia wymaga również okoliczność, iż decyzja wydawana w trybie ww. przepisu, jest rozstrzygnięciem stricte uznaniowym. Uznaniowość związana jest zaś ściśle z pojęciem subiektywizmu. Ustawodawca, pozostawiając Prezesowi Rady Ministrów swobodę w zakresie ukształtowania sposobu rozumienia pojęcia "szczególnie uzasadnionych przypadków", umożliwił mu tym samym stosowanie subiektywnych kryteriów oceny zasadności wniosków składanych w omawianym trybie. Skoro więc organ ma ustawowe umocowanie do dokonywania swobodnej i subiektywnej oceny zasadności wniosków, o jakich mowa w omawianym przepisie, oznacza to, że nie sposób czynić organowi skutecznych zarzutów z tego, że prezentuje swój subiektywny punkt widzenia przy ocenianiu wniosków stron.

Powyższa materia była też przedmiotem wielokrotnej oceny sądów administracyjnych, które w drodze orzeczniczej wypracowały wykładnię omawianego przepisu. Dla przykładu wskazać należy m.in. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 stycznia 2007 r. wydany w sprawie o sygn. akt I OSK 894/06 (dostępny: <https://cbois.nsa.gov.pl>), w którym wskazano, iż: "(...) szczególnie uzasadniony przypadek wiązać się winien nie tylko z ekstremalnie nawet trudną sytuacją bytową, lecz także ze szczególnymi właściwościami osoby ubiegającej się o przyznanie tego świadczenia, wskazującymi na wyjątkowość danego przypadku w aspekcie społecznym. Chodzić tu może o posiadanie przez wnioskodawcę pewnych cech wyróżniających, jak wybitne osiągnięcia na niwie zawodowej, artystycznej i sportowej czy społecznej, świadczące o zasługach danej osoby wobec społeczeństwa. Sytuacja bytowa spowodowana stanem zdrowia, czy też zdarzeniem losowym nie daje zatem podstaw do domagania się przyznania emerytury lub renty (...)".

W podobny sposób wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 1 sierpnia 2007 r. w sprawie o sygn. akt I OSK 7/07 (dostępnym: <https://cbois.nsa.gov.pl>) stwierdzając, iż: "Niedookreślone pojęcie szczególnie uzasadnionych przypadków bez wskazania jakichkolwiek kryteriów i przesłanek oznacza, że ustawodawca pozostawił Prezesowi Rady Ministrów ocenę, czy sytuacja osoby ubiegającej się o świadczenie specjalne nosi znamiona szczególnie uzasadnionego przypadku. Przy czym warto wskazać, iż celem przepisu art. 82 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest uhonorowanie i zapewnienie godziwych warunków bytowych osobom, które mają wybitne indywidualne zasługi i osiągnięcia w określonej dziedzinie aktywności".

Również w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I OSK 396/08 (dostępnym: <https://cbois.nsa.gov.pl>), Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że: "Świadczenie, o którym mowa w art. 82 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie ma charakteru socjalnego, gdyż wtedy zatraciłoby wyjątkowy charakter przyznania i stałoby się świadczeniem o charakterze powszechnym".

Zwrócić także należy uwagę, że w przypadku, gdy przedmiotem skargi jest decyzja uznaniowa, to kognicja sądu administracyjnego - przy ocenie takiego rozstrzygnięcia - ogranicza się do zbadania, czy organ przedstawił motywy, jakimi się kierował i wyjaśnił w sposób czytelny podstawy swojego działania. Sąd nie może natomiast ingerować w subiektywny sposób oceny zasadności wniosku, prezentowany przez organ. Nie może bowiem ograniczać prawa organu do samodzielnej i nieskrępowanej swobody przy ocenie zasadności wniosku.

Decyzja uznaniowa może być uchylona przez Sąd w sytuacji stwierdzenia, że została wydana z takim naruszeniem przepisów procesowych, bądź przepisów prawa materialnego, które miało wpływ na wynik sprawy. Tego rodzaju naruszenie będzie miało miejsce wówczas, gdy organ pozostawił poza swoimi rozważaniami argumenty podnoszone przez stronę, pominął istotny dla rozstrzygnięcia materiał dowodowy lub dokonał jego oceny wbrew zasadom logiki lub doświadczenia życiowego.

W niniejszej sprawie Prezes Rady Ministrów prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, właściwie kwalifikując stan faktyczny sprawy w kontekście art. 82 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodzić się należy z organem, że uprawnienie Prezesa Rady Ministrów do przyznania świadczenia specjalnego zostało oparte na założeniu wyróżnienia świadczeniami rent lub emerytur ze względu na szczególne zasługi, osób, którym świadczenie takie jest przyznawane oraz chęć szczególnego ich uhonorowania, z czym wiąże się fakt, że świadczenia te mogą być przyznane osobie znajdującej się w trudnej sytuacji bytowej, o ile w sprawie występują też inne okoliczności, wskazujące na jej szczególny charakter. Mogą to być wybitne zasługi wnioskodawcy, które muszą być obiektywne oraz szczególne, a więc jednostkowe, wyjątkowe mające znaczenie dla całej Polski. Przywilej takiego wsparcia jest przyznawany autorytetom, których osiągnięcia i dorobek są uznawane i cenione w kraju i za granicą, a skarżąca nie przedstawiła i nie udokumentowała takich zasług.

Zaznaczyć należy, że świadczenia specjalne nie mogą zastępować świadczeń o charakterze socjalnym, które są udzielane jedynie z tytułu trudnej sytuacji zdrowotnej lub materialnej. Samej poprawie egzystencji bytowej służą bowiem zupełnie inne świadczenia, przede wszystkim te, które finansowane są ze środków pomocy społecznej. Należy również przywołać wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 października 2006 r., sygn. akt P 38/06 (Dz. U. Nr 193, poz. 1429), w którym stwierdzono wyraźnie, że świadczenie, o którym mowa w art. 82 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie zostało przewidziane dla sytuacji, w których osoby starsze lub też całkowicie niezdolne do pracy, a zarazem niespełniające warunków do uzyskania świadczeń przewidzianych w ustawie emerytalnej, nie są w stanie podjąć pracy (lub innej

działalności zarobkowej) i pozostają w ciężkim położeniu materialnym. Dla wskazanych przypadków przewidziane są inne instytucje, w tym emerytura/renta wyjątkowa, o której stanowi art. 83 ustawy (OTK-A 2008/3/46).

Reasumując, stwierdzić należy, że ustalone w sprawie okoliczności faktyczne nie wyczerpują znamion szczególnie uzasadnionego przypadku. Zaskarżona decyzja Prezesa Rady Ministrów z dnia (...) września 2021 r. mieści się w ramach uznania administracyjnego, a granice tego uznania nie zostały przez organ przekroczone. W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ zawarł, w zgodzie z art. 107 § 3 k.p.a., szczegółowe uzasadnienie faktyczne, odwołując się do dowodów, w oparciu o które dane fakty zostały ustalone.

Zdaniem Sądu, nie sposób podzielić zarzutu strony skarżącej co do dowolnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy i tym samym naruszenia przepisu art. 80 k.p.a., ponieważ zaskarżona decyzja nie nosi cech dowolności i nie przekracza granic uznania administracyjnego.

W tym stanie sprawy, nie dzieląc argumentów zawartych w złożonej skardze, oraz uznając, iż organ w sposób prawidłowy zebrał i ocenił materiał dowodowy, oraz iż przy wykonywaniu tych czynności nie naruszył przepisów prawa, Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie orzekł, jak w sentencji wyroku, na podstawie art. 151 w związku z art. 119 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 329).